

Narvik Havn KF

www.portofnarvik.com

Havnesikring

Håndbok i årvåkenhet

Narvik Havn KF, Fagernesveien 2, 8514 Narvik. (Postboks 627, N-8508 Narvik)

Tlf. +47 76 95 03 70, e-post: post@narvikhavn.no, internett: www.narvikhavn.no

Innhold

Del 1 - Introduksjon	2
• Målsettingen med håndboka	2
• Hvordan du bruker håndboka	2
Del 2 - Trusler mot den maritime sikringen	3
• Vanlige trusler mot den maritime næringen	3
• Hvorfor er skip og havneanlegg utsatt for kriminell aktivitet	5
• Teknikker for å omgå sikringstiltak	6
• Hvordan kan DU, som havneansatt, være med på å forhindre at ulovligheter forekommer!	6
Del 3 - Farlig gods, og andre ting som kan benyttes ved illegale aktiviteter som terrorisme	7
• Gjenkjenne farlig gods	7
• Gjenkjenne farlige (ulovlige) gjenstander <ul style="list-style-type: none">- Bomber og eksplosiver- Våpen	10
• Hva kan DU, som en aktiv havneansatt, gjøre!	11
Del 4 - Havneanleggets sikringsplan	12
• Definisjonen av sikringsnivåene og sikringstiltak knyttet til de ulike nivåene.	12
• Formålene med havneanleggets sikringsplan	13
• Kommunikasjon	13
• Hva er din oppgave som ansatt i havna	14
Del 5 - Sikringstiltak	15
• Gjenkjenn mistenkelig adferd	15
• Gjenkjenn mistenkelige containere	15
• Rapporter mistenkelig adferd eller aktiviteter	16
• Passende tiltak <ul style="list-style-type: none">- Adgangskontroll- Patruljering- Belysning	17
• Evakuering, kontroll av menneskemengder	17
• Hva er ditt bidrag, vær aktiv	17
”Security awareness quiz”	18

Del 1/ Introduksjon

Hva finner du i denne delen:

- Målsettingen med håndboka
- Hvordan du bruker håndboka

Målsettingen med håndboka

Denne håndboka er laget for alle som har sitt daglige virke i en havn eller et havneanlegg.

Målsettingen med håndboka er å klargjøre nødvendigheten av tilfredsstillende havnesikring slik dette framkommer av ISPS-koden og EUs havnesikringsdirektiv, og gi deg informasjon om:

- Trusler mot maritim sikring
- Gjenkjenning av farlige objekter som kan nyttes til terrorvirksomhet
- Informasjon om havneanleggets sikringsplan
- Sikringstiltak
- Gjenkjenning av personer og teknikker brukt til å omgå sikringstiltak, og som dermed kan utgjøre en sikringsrisiko.

Hvordan bruke denne håndboka

Les den nøye minst en gang, og svar på spørsmålene til slutt.

Skriv gjerne navn og dato under spørreskjemaet, og lever det til din sikringsleder (PFSO).

Har du spørsmål vedrørende forståelsen av dette emnet, kontakt din PFSO.

Kontaktinformasjon PFSO:

<i>Navn:</i>	<i>Finn Brattli</i>
<i>Telefonnummer:</i>	<i>+47 952 45 011</i>
<i>Mobil:</i>	<i>+47 952 45 011</i>
<i>E-post:</i>	<i>fb@narvikhavn.no</i>

Del 2/ Trusler mot den maritime sikringen

Hva finner du i denne delen:

- Vanlige trusler mot den maritime næringen
- Hvorfor er skip og havneanlegg utsatt for kriminell aktivitet?
- Teknikker for å omgå sikringstiltak
- Hvordan kan DU, som havneansatt, være med på å forhindre at ulovligheter forekommer?

Vanligetrusler mot den maritime næringen

Tyveri /naskeri av gods og eiendeler:

Det stjeles hvert år for millioner i norske havneanlegg.

Personer uten lovlig adgang til havneanlegget kan stjele personlige eiendeler fra de som arbeider i havneanlegget (laste/lossemannskaper, truckførere etc.). Penger, mobiltelefoner, ID-kort m.m., men også utstyr og dokumenter tilhørende havneanlegget.

Tyveri av gods og eiendeler har negativ betydning for omdømmet til ditt havneanlegg, og dette kan igjen ha betydning for hvilket havneanlegg frakteier velger å operere ut fra.

Tyveri av gods og eiendeler kan også forekomme blant dine kollegaer.

Blindpassasjerer:

Blindpassasjerer prøver av ulike grunner å ta seg om bord i skip. Dersom en blindpassasjer oppdages om bord vil det selskap som opererer skipet bli holdt ansvarlig for dette. Det er svært viktig at ansatte i havnen er oppmerksomme på denne type aktivitet, og særlig der en vet at den type skip som betjenes er sårbare for slik aktivitet.

Smugling:

Havneanlegget ditt kan fort bli brukt til å losse narkotika, tyvegods, våpen m.m. Det er en kjent sak at terrororganisasjoner benytter sjøveien for denne type transport. Uansett formål er smugling en tvilsom aktivitet som fører til negativt omdømme for de havneanlegg hvor dette foregår.

Sabotasje:

Dette er en aktivitet utført av en eller flere personer med den hensikt å skade havna eller havneanlegget.

Internt:

- Sabotasje fra en misfornøyd ansatt
- Personer fra underleverandører som har adgang til systemer og prosedyrer, og som dermed tilegner seg kunnskap som kan benyttes ved en senere aksjon

Eksternt:

- Terrorister kan bruke et havneanlegg for å ramme et skip eller tilstøtende (mer utsatt) havneanlegg

Det finnes over hundre definisjoner av "terrorisme". I Norge er "terrorhandlinger" definert i lov av 20. mars 1998 nr. 10 om forebyggende sikkerhetstjeneste (Sikkerhetsloven) §3 punkt 5:

"Ulovlig bruk av, eller trussel om bruk av, makt eller vold mot personer eller eiendom, i et forsøk på å legge press på landets myndigheter eller befolkning eller samfunnet forøvrig for å oppnå politiske, religiøse eller ideologiske mål."

Terrorisme er en mulig trussel mot den maritime næringen fordi skip og/eller havneanlegg kan brukes til:

- Gjemme eksplosiver i last
- Smugle terrorister og/eller våpen til det planlagte målet
- Forårsake økonomisk og/eller miljømessig skade i havna
- Ta gisler
- Være en avledningsmanøver i forhold til andre mål
- Tyveri av farlig gods for produksjon av eksplosiver

Alle de nevnte truslene vil i tillegg medføre aggresjon, vandalisme og frykt.

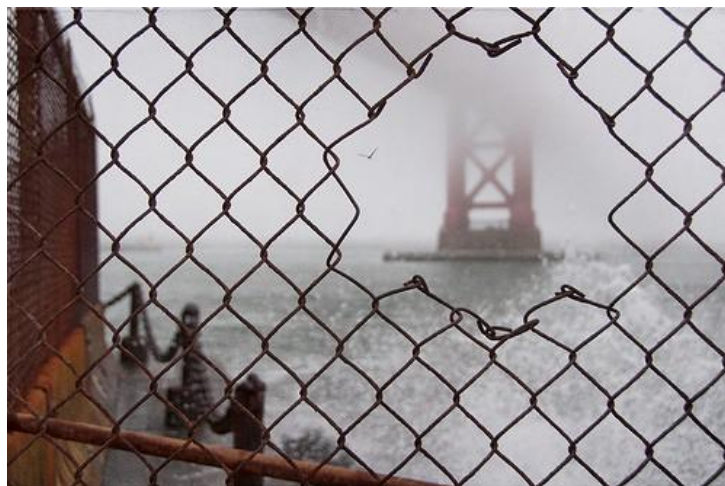
Det er i alle fall fire scenarier hvor et havneanlegg vil kunne føle virkningen av terror:

1. Havneanlegget er målet for et terroranslag
2. Havneanlegget (farlig gods) kan bli brukt som et verktøy i et anslag mot et annet sted.
3. Havneanlegget taper omsetning/omdømme som en følge av terrorvirksomhet i nærheten.
4. Havneanlegget infiltreres av radikalisert personell.

Hvorfor er skip og havneanlegg sårbare for kriminell aktivitet?

Det globale nettverket og den enorme godsmengden som håndteres er en magnet for kriminell aktivitet, inkludert terrorisme.

- Havneanlegg, selv om de er behørig sikret i henhold til ISPS-koden, er store områder hvor mengder av gods og mennesker beveger seg rundt.
- Skip og havneanlegg kan bli sett på som å inneha symbolverdi, dvs at de representerer noe mer enn seg selv (en nasjon, et system etc.) og av den grunn, være et ønsket mål.
- Alt gods blir ikke sjekket, verken ved lasting eller lossing.
- En havn er en sammenstilling av mange mennesker, men ikke minst en stor mengde gods (hvor en stor del har et større eller mindre skadepotensiale).

Illustrasjonsfoto

Teknikker for å omgå sikringstiltak

Kriminelle og terrorister vil forsøke å omgå sikringstiltak ved å:

- Observere havneanlegget utenfra for å skaffe seg kunnskap om de ansattes bevegelser og prosedyrer
- Innhente informasjon om havneanlegget. Dette kan gjøres gjennom å ta bilder, tegne kart og/eller stille spørsmål til de ansatte.
- Utgi seg for å være fast eller innleid personale for å få adgang til havneanlegget.
- Sabotere adgangspunkter (porter, dører, gjerder), gjerne på litt avsideliggende steder.
- Ringe/sende e-post til ansatte for å få informasjon om sikringstiltak ved havneanlegget
- Plassere suspekke objekter i havneanlegget for å sjekke responsen til de ansatte
- Kjøre inn sammen med vareleveranser
-

Hvordan kan DU, som havneansatt, bidra til å forhindre at ulovligheter forekommer?

Du kan aktivt bidra innenfor havnesikringsregimet, inkludert å delta i driller. Stikkordet her er "årvåkenhet." og er en grunnleggende forutsetning for å kunne beskytte havneanlegget og de som arbeider der mot kriminell og/eller terrorrelatert virksomhet.

Hva kan DU gjøre:

- ! Rapportert feil og mangler ved sikringsutstyr (belysning, porter, gjer-der, kameraovervåkning m.m.) PFSO er ansvarlig for vedlikehold og reparasjon av dette utstyret.
- ! Gjenkjenn mistenkelig og truende adferd/situasjoner og rapporter dette til PFSO
- ! Unngå uautorisert adgang til havneanlegget ved å holde porter og dører som skal være låst, låst.
- ! Ikke vegre deg for å spørre PFSO om råd.

Del 3/ Farlig gods, og andre ting som kan benyttes ved illegale aktiviteter som terrorisme

Hva finner du i denne delen:

- Gjenkjenne farlig gods
- Gjenkjenne farlige (ulovlige) gjenstander
- Bomber og eksplosiver
- Våpen
- Hva kan DU, som en aktiv havneansatt, gjøre!

Gjenkjenne farlig gods

Spesielle typer farlig gods, enten i bulk eller pakket (kasser, tønner, paller, containere) krever ekstra årvåkenhet fra dem som behandler dette godset.

Farlig gods kan, i feil hender, brukes som våpen, enten for å produsere eksplosiver, eller brukes som det er for å skade mennesker eller miljøet (som jo også er en økonomisk skade).

Den maritime næringen håndterer en stor mengde farlig gods (HAZMAT). Dette godset skal være særskilt merket. For håndtering av enkelte typer farlig gods kreves spesiell opplæring. Om du er i tvil, spør din overordnede om det er noen spesielle forhåndsregler som må tas ved behandling av dette godset.

Vær ekstra oppmerksom i forhold til uvedkommende i nærheten av denne type gods, og ha alltid på deg påkrevet verneutstyr.

Meld alltid fra til PFSO når mistenksomme personer eller/og hendelser observeres i nærheten av farlig gods.

Tommelfingerregel:

«Hvis du ikke er sikker på hva du ser, rapporter det.»

Faresedler

Eksplisjonsfare

Giftig gass

Brannfarlig væske

Brannfarlig fast stoff

Oksiderende stoff, fare for intensivering av brann

Tillatt brukt t.o.m. 31.12 2010

Organisk peroksid, brannfare

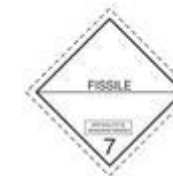
Gjelder fra 01.01.2007

Radioaktivt stoff, emballasjemerking

Radioaktivt stoff, kjøretøymerking

Radioaktivt stoff, spaltbart

Etsende stoff

Brannfarlig gass

Gass, ikke brannfarlig, ikke giftig

Fare for selvantennelse

Fare for utvikling av brannfarlige gasser i kontakt med vann

Giftig stoff

Infeksjonsfremmende stoff

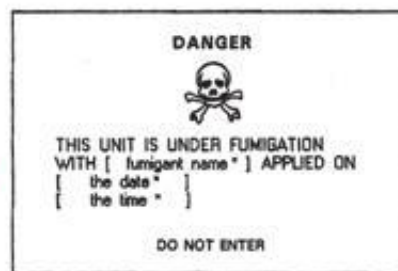
Radioaktivt stoff, emballasjemerking

Forskjellige stoffer og gjenstander. Representerer andre farer enn de øvrige.

Merke for oppvarmede produkter

Varselskilt for desinfiserende gass

1. Eksplosjonsfare: Kan være fast, flytende eller gass. Dette er produkter som kan eksplodere ved støt eller friksjon, altså ikke bare ved gnist. Fyrverkeri er et eksempel på eksplosiver van-ligvis transportert i container.
2. Brannfarlig gass, som f eks LPG.
3. Brannfarlig veske, som f eks bensin
4. Brannfarlig fast stoff, noen av disse er selvantennende, eller antennes i kontakt med vann.
5. Oksiderende stoff, kan i kombinasjon med brannfarlig materi-ale være eksplosivt (f eks kunstgjødse).
6. Giftig stoff, skadelig for kroppen gjennom inntak, inhalering eller hudkontakt
7. Radioaktivt.
8. Etsende stoff kan påvirke andre stoffer og forårsake store brannskader. Inhalering av gassene også svært skadelig.
9. Forskjellig stoffer og gjenstander. Representerer andre farer enn de øvrige.

Gjenkjenn farlige (ulovlige) gjenstander:

Bomber, eksplosiver, IED (improviserte eksplosive innretninger)

En hver gjenstand, pakke eller bagasje som skiller seg ut eller befinner seg et sted hvor den ikke tilhører, skal anses som mistenkelig.

Slike objekter vil være plassert nært:

- Offentlige steder, for der er de lett tilgjengelige og det er enkelt og plassere dem der.
- Steder der en kan skape store ødeleggelser, der hvor det oppholder seg mye folk, eller i nærheten av farlig gods.

Er du i det minste i tvil, kontakt PFSO for nærmere instruksjoner.

Hva du ikke bør gjøre:

- Oppholde deg i nærheten av gjenstanden
- Bruke mobiltelefon, VHF, Walkie-Talkie e l, i nærheten av gjenstanden
- Berøre eller forsøke å flytte på gjenstanden.

PFSO vil gi beskjed til myndighetene, som vil iverksette nødvendige tiltak.

Forsikre deg om at du kjenner til havneanleggets evakueringsprosedyrer.

Våpen

I Norge er det kun politi under skarpt oppdrag som har tillatelse til å bære våpen på offentlig sted.

For de fleste våpen kreves det for sivile en våpentillatelse. Noen våpen (automatvåpen) er det forbudt for sivile å inneha.

Om du ser noen med våpen på eller omkring havneanlegget, er dette å anse som en trussel.

Våpen inkluderer:

- Alle slags former for skytevåpen
- Kniver, sverd, bajonetter etc.
- Eksplosiver (håndgranater m. m.)

Hvilke forhåndsregler kan DU, som havneansatt ta:

- ! Sett deg inn i hva som er normalt gods havneanlegget
- ! Rapportert umiddelbart mistenkelige gjenstander
- ! Rapportert umiddelbart personer som bærer våpen (og ikke bare skytevåpen)

Del 4/ Havneanleggets sikringsplan

Hva finner du i denne delen:

- Definisjonen av sikringsnivåene og sikringstiltak knyttet til de ulike nivåene.
- Formålene med havneanleggets sikringsplan
- Kommunikasjon
- Hva er din oppgave som ansatt i havna

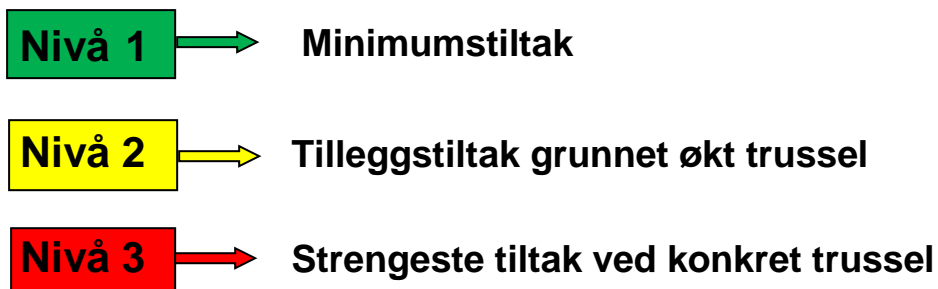
Definisjonen av sikringsnivåene og de tilhørende sikringstiltak

- **Sikringsnivå 1:** Det nivået hvor et minimum av relevante sikringstiltak skal opprettholdes til enhver tid.
- **Sikringsnivå 2:** Det nivået hvor relevante tilleggstiltak for sikring skal opprettholdes for en viss tidsperiode på grunn av en midler-tidig økt risiko for hendelser som kan true sikkerheten.
- **Sikringsnivå 3:** Det nivået hvor ytterligere spesifikke sikringstiltak skal opprettholdes for en begrenset tidsperiode når en hendelse som kan true sikkerheten er umiddelbart forestående eller sannsynlig.

Sikringsnivå 1 er ikke alene nok til å stoppe en terrorist, men det gjør målet (ditt havneanlegg) til et vanskeligere mål å nå. En mulig terrorist vil måtte gjøre grundigere forarbeid og legge mer arbeid i prosessen. Dette øker sannsynligheten for å bli oppdaget underveis.

Sikringsnivå 1 er normalnivået. En eventuell avgjørelse om å øke sikringsnivået tilligger Kystverket. Ved sikringsnivå 2 og 3 vil sikringstiltakene bli økt, og myndighetene vil ha en mer aktiv rolle.

Hvilket sikringsnivå som er satt har gjennomgående betydning for sikringstiltakene ved det enkelte havneanlegg

Formålene bak havneanleggets sikringsplan

- Sørge for formålstjenlig adgangskontroll
- Oppfølging av sikringstiltak
- Beskytte ansatte og besøkende
- Beskytte skip i havn
- Beskytte havneanlegget og utstyr
- Beskytte gods

Det er viktig å vite hvilket sikringsnivå havneanlegget opererer på!

Kommunikasjonsmidler

Havneanlegget har tilgjengelig ulike måter å varsle og kommunisere på ved en høyning av sikringsnivået.

Kommunikasjonssystemer:

- Telefon
- Mobiltelefon
- E-post
- VHF/UHF
- Alarm

Som havneansatt, hva er dine oppgaver:

Mens du gjør dine daglige oppgaver, vær oppmerksom på uvanlige (mistenksomme) objekter/personer som befinner seg inne på havneanlegget.

Forsikre deg om at alt du arbeider med er i god stand, og at foreskrevne kontrolltiltak blir gjennomført.

- ! Vit hvilket sikringsnivå som gjelder
- ! Vit hva som er dine oppgaver ved de ulike sikringsnivåene
- ! Er du usikker på noe, eller har spørsmål, kontakt din PFSO.

Illustrasjonsfoto: Eksempel på en mistenksom pakke

Del 5/ Sikringstiltak

Hva finner du i denne delen:

- Gjenkjenn mistenkelig adferd
- Gjenkjenn mistenkelige containere
- Rapporter mistenkelig adferd eller aktiviteter
- Passende tiltak
- Adgangskontroll
- Patruljering
- Belysning
- Evakuering, kontroll av menneskemengder
- Hva er ditt bidrag, vær aktiv

Gjenkjenn mistenkelig adferd

Følgende karakteristikk kan vurderes som mistenkelige:

- Vide klær, upassende i forhold til vær og årstid
- Retting på klær når en blir observert
- Muligheten for å skjule ting under klærne
- Fotografering av havneanlegget, tegning og observasjoner
- Forsøk på å unngå adgangskontrollsystemet
- Forsøk på å ta seg inn på havneanlegget
- Spørsmål omkring sikringstiltakene ved havneanlegget
- Enhver aktivitet som ikke passer inn i normal aktivitet ved havneanlegget

Gjenkjenn mistenkelige containere

Det foregår ulikt internasjonalt arbeid for å spore mistenkelige containere, men dette er ikke noen grunn til ikke å være årvåken.

Du bør være på utkikk etter og rapportere mistenkelige containere, og spesielt bør du se etter:

- Uvanlig lukt og/eller lyder
- Matrester og/eller avfall i nærheten av containeren
- Hull i containeren eller tape på containeren (for å skjule hull)
- Containernummer som ikke stemmer med manifestet
- Feil HAZMAT merking
- Ødelagt eller manglende forsegling

Rapporter mistenkelig adferd og/eller aktiviteter

Skjer det sikringshendelser innenfor en havn, skal PFSO/PSO rapportere dette til myndighetene, i praksis til Kystverkets vakttelefon: 35 57 26 25.

Mistenkelige biler eller personer som du ser i dag, kan ha vært sett tidligere. Er det et mønster her?

Riktig og umiddelbar informasjon fra havneanlegget hjelper myndighetene i å identifisere ulovlig aktiviteter.

Ser du noe mistenkelig på tur til eller fra jobb i havna, rapporter dette. Det kan f eks være en gjensatt bil.

Er du i tvil dersom du ser mistenkelig atferd, tenk alltid først på din egen sikkerhet. Er det en person som ikke hører hjemme inne på havneanlegget, rapporter dette til vaktmannskap og/eller PFSO.

Er situasjonen trygg, spør vedkommende hvorfor han er der han er. Får du ikke et tilfredsstillende svar, eller situasjonen utvikler seg negativt, trekk deg unna. Har du en kollega i nærheten, be vedkommende følge med på hva som skjer.

TIPS

Er det trygt å spørre ut personen om hva vedkommende gjør i havneanlegget, forhold deg rolig og still åpne spørsmål.

For eksempel:

- Bra spørsmål: Hvor kommer du fra?
- Dårlig spørsmål: Kommer du fra (skipets navn)?

Stiller du det dårlige spørsmålet kan svaret fort bare være "ja", og du har ingen grunn til å stille ytterligere spørsmål uten å vekke mistanke.

Som havneansatt, hva kan du bidra med:

- ! I ditt daglige arbeid, vær oppmerksom på mistenkelige gjenstander eller personer.
- ! Forsikre deg om at det du arbeider med er i skikkelig stand, og at påkrevde kontroller blir gjennomført

Passende sikringstiltak

Adgangskontroll

- Overvåkning av porter og dører
- ID kontroll
- Kontroll av bagasje, verktøyskrin etc.
- Meld fra om tapte adgangskort

Patuljering

- Overvåkning av kaiside, varelager og fortøyningsområde
- Sjekk utkantene av havneanlegget, og andre områder det kan være mulig å gjemme seg
- Vær synlig og årvåken

Belysning

- Godt opplyste havneanlegg vil naturlig være mindre utsatt for kriminell aktivitet

Evakuering/kontroll med store menneskemengder

Havneanlegget har evakueringsprosedyrer

- Vit hvor nødutgangene er, og ha en alternativ rute
- Dersom alarmen går, gå direkte til ditt samlingssted
- Forbli rolig, reager umiddelbart og hjelp dine kollegaer om nødvendig
- Ikke gå tilbake før du har fått klar beskjed om at det er trygt

QUIZ i årvåkenhet

Nr.	QUIZ i årvåkenhet	RETT	GALT
1	Blindpassasjerer, sabotasje og terrorisme er kjente trusler mot maritime næringer .		
2	Havneanlegg er mulige terrormål.		
3	Noen typer last kan være farlig for mennesker og/eller miljøet.		
4	Terrorisme er en straffbar handling med et politisk motiv.		
5	Alle havneanlegg er godt beskyttet mot terrorhandlinger.		
6	Kriminelle kan innhente informasjon ved å stille spørsmål og ta bilder		
7	Eksploderer og petroleumsprodukter er farlige.		
8	Det er anbefalt at du flytter en mistenkelig pakke til et trygt sted.		
9	Hvilket sikringsnivå som er satt har gjennomgående betydning for sikringstiltakene ved det enkelte havneanlegg.		
10	Havneanleggets sikringsplan (PFSP) beskriver oppgaver og ansvar relatert til sikring.		
11	Du trenger å vite hvilket sikringsnivå havneanlegget opererer på.		
12	Dersom en bombetrussel ringes inn skal de ansatte gjennomføre havneanlegget.		
13	En mistenkelig situasjon kan være upassende antrekk og uvanlig aktivitet.		
14	Containere er alltid sikre, da de alle er kontrollerte.		
15	Din diskrete tilstedeværelse er viktig for sikringen.		
16	Du kjenner en uvanlig lukt, nesten som mandler, tar du kontakt med PFSO		
17	Tyver er redd for mørket.		

Beskriv:

18. Sikringsnivå 1:

19. Sikringsnivå 2:

20. Sikringsnivå 3:

Erklæring "Årvåkenhet"

Jeg har lest og forstått "håndboka i årvåkenhet." Jeg har besvart de 20 spørsmålene korrekt.

Havneanlegg:

Signatur ansatt:..... Dato:.....

PFSO:..... Dato:.....

Egne notater:

Varsling om ISPS sikringshendelser: **+47 35 57 26 25**

Brev, sakskorrespondanse og e-post bes adressert til Kystverket, ikke til avdeling eller enkeltperson

Narvik Havn KF, Fagernesveien 2, 8514 Narvik. (Postboks 627, N-8508 Narvik)

Tlf. +47 76 95 03 70, e-post: post@narvikhavn.no, internett: www.narvikhavn.no

Egne notater:

Narvik Havn KF, Fagernesveien 2, 8514 Narvik. (Postboks 627, N-8508 Narvik)

Tlf. +47 76 95 03 70, e-post: post@narvikhavn.no, internett: www.narvikhavn.no

Egne notater:

Narvik Havn KF, Fagernesveien 2, 8514 Narvik. (Postboks 627, N-8508 Narvik)

Tlf. +47 76 95 03 70, e-post: post@narvikhavn.no, internett: www.narvikhavn.no

Varsling om ISPS sikringshendelser til Kystverket: **+47 35 57 26 25**

Utarbeidet av Antwerpen Havneg modifisert og oversatt til norsk av Kystverket.
Gjort tilpassninger til Narvik havn av Narvik Havn KF.

Narvik Havn KF, Fagernesveien 2, 8514 Narvik. (Postboks 627, N-8508
Narvik)

Tlf. +47 76 95 03 70, e-post: post@narvikhavn.no, internett:
www.narvikhavn.no